

hydroxychloroquine bij SLE. Tevens sprak zij zich uit voor inductiebehandeling van proliferatieve lupus nefritis volgens het 'Euro Lupus schema'.

INFECTIEZIEKTEN BIJ DE (IMMUUN- GECOMPROMITTEERDE) SURINAAMSE PATIËNT (DEEL 2)

Longarts F. Gopi sprak over tuberculose (tbc) in Suriname. Het aantal nieuwe gevallen met tbc in heel Suriname was 147 in 2007. De meeste patiënten hebben bij presentatie al een uitgebreide tbc-infectie. Een thoraxfoto en een ziehlneelsenkleuring (ZN) van het sputum is dan veelal voldoende om de diagnose te stellen. 'Multi-Drug-Resistance' (MDR)-tbc komt niet veel voor. Patiënten met tbc worden verplicht opgenomen in een sanatorium voor 'Directly Observed Treatment Strategy' (DOTS). Dat wil zeggen: medicatie-toediening onder toezicht en herhaald sputum- en laboratoriumonderzoek. Bij een maximaal gunstig beloop krijgt de patiënt een combinatiebehandeling met isoniazide (INH), ethambutol, rifampicine (RIF) en pyrazinamide gedurende twee maanden. Als de ZN-sputummonsters na twee maanden negatief zijn, volgt nog vier maanden nabehandeling met INH en RIF.

Internist dr. S. de Vreden sprak over hiv en de relatie met tbc. In 2006 waren er zevenhonderd nieuwe hiv-gevallen, honderddertig van hen zijn overleden. Ook bij een hiv-infectie komen de patiënten zeer laat. Vaak is er sprake van aids met uitgebreide opportunistische infecties. Ongeveer 8% van de mensen met tbc heeft een co-infectie met hiv. De Vreden wees op de interacties tussen antiretrovirale therapie en RIF. Een gunstige uitzondering lijkt efavirenz.

Longarts dr. W. de Lange sprak over tbc-resistentie. MDR-tbc betekent resistentie voor ten minste INH en RIF. 'Extensively Drug Resistant' (XDR)-tbc betekent resistentie voor INH en RIF, plus een van de fluorquinolonen en ten minste een van de 'Injectable Agents'. Een derde deel van de wereldbevolking heeft latente tbc, 10% hiervan ontwikkelt een actieve tbc. Het aantal MDR-tbc-gevallen loopt zorgwekkend op, uitschieters zijn Azerbaidjan en Kazachstan waar een vierde deel van de tbc-patiënten een MDR-tbc heeft. MDR- en XDR-tbc betekent een veel langere behandelduur met duurere middelen. Over de interferon- γ -assays werd gezegd dat zij specifiek zijn dan een mantouxtest en dat zij na een BCG-vaccinatie niet positief worden. Tbc-diagnostiek wordt gemakkelijker door snelle PCR-tests en door sneltests die resistentie aan tonen. De prevalentie van latente

Figuur 2. Schrijfster Cynthia McLeod bracht de doden tot leven met kleurrijke levensverhalen.

tbc in Suriname wordt geschat op 15%. Er bestaat angst voor reactivatie bij het gebruik van krachtige immunosuppressiva. Hoe hiermee om te gaan is nog niet duidelijk.

BEZOEK TBC-SANATORIUM

Aan het einde van de dag zijn we door longarts Gopi rondgeleid over het terrein van een tbc-sanatorium in Paramaribo. Over de ervaring kan ik kort zijn: het betrof een vervallen gebouw, met een nog slechter interieur. Tevens is er een chronisch tekort aan alle medische voorzieningen en apparatuur. Gopi toonde ons een jonge jongen met hiv en open tbc, gecompliceerd door een pneumothorax. Met kunst- en vliegwerk wist Gopi een provisorisch waterslot te maken. Tevens waren er agenten die een delinquent met tbc moesten bewaken.

CLINIC DAG 3. SURINAMERIVIER, JODENSAVANNE EN RESORT BERG EN DAL

's Ochtends met een snelle boot over de indrukwekkende Surinamerivier dwars door het tropisch regenwoud richting resort Berg en Dal. Als tussenstop een rondleiding over de Jodensavanne verzorgd door de Surinaamse schrijfster Cynthia McLeod. Zij toonde ons de rudimenten (Nederlands bakstenen) van de eerste Synagoge in Suriname. Op het kerkhof bracht Cynthia met kleurrijke levensverhalen de doden tot leven. Na een hartelijke ontvangst op het luxueuze resort, vertrokken we met de minibus naar Brokopondo.

BEZOEK BUITENPOLI BROKOPONDO

De medische post stak positief af tegen de gammele hutjes onderweg. Gezondheidsassistenten broeder Huur en Esparanzi vertelden ons wat de taken zijn van de post en hoe de logistiek in elkaar steekt. Hierna hebben wij in totaal negen binnenlandse patiënten onderzocht. Bij twee patiënten was ik betrokken. *Patiënt 1.* Vrouw met een niet-